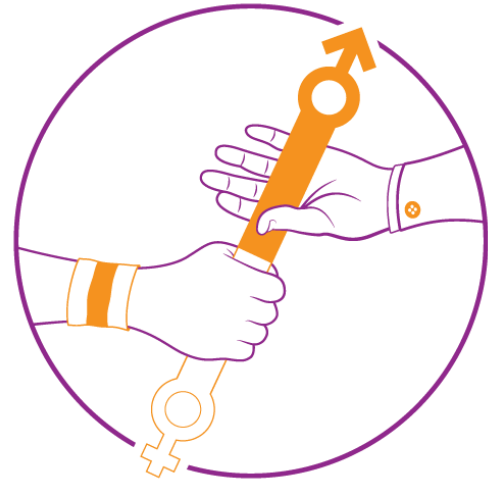

СПОРТ И ДИАЛОГ СРЕЩУ НАСИЛИЕ И ДИСКРИМИНАЦИЯ

СЪ-ФИНАНСИРАН ПО ПРОГРАМА ЕРАЗЪМ+, ГЛАВА СПОРТ

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

СПОРТ И ДИАЛОГ СРЕЩУ НАСИЛИЕ И ДИСКРИМИНАЦИЯ

Спортът е една от най-известните и оспорвани институции в нашето общество. В древни времена, спортът е изпълнявал различни социални функции, от духовно и религиозно изразяване до приложна практика за война. В исторически план спортът се е използвал като зрелище за обществото, както за развлечение, така и за социални цели. Спортът предоставя и професионални възможности за спортисти и треньори. Независимо от целта или употребата му, спортът е критичен елемент в нашата модерна социална структура. Спортът, като развлечение, е начин да се забавляваме и да се наслаждаваме на положително социално взаимодействие с връстници или други съперници. Контекстът на спорта, когато е свързан с добро лидерство и треньорство, може да помогне на спортистите да придобият положителни личностни характеристики като морално развитие, лидерство и про-социално поведение. През последните години спортът служи и като катализатор за социалните промени. Благодарение на спорта станахме свидетели на премахването на расовите бариери, намаляването на различията между половете и оспорването на проблемите на неравенството, свързани със социално-икономическия статус.

За съжаление, спортният контекст не винаги води до положителни резултати. Много спортни учени са изследвали света на спорта с критично око, което разкрива неговата „тъмната страна“. Въпреки че спортът предоставя възможности, в същото време той засилва вредните и опасни социални модели като расизъм, неравенство между половете, хомофобия и прекомерно насилие. Спортните изследователи разкриват как спортът едновременно засилва и предизвиква доминиращите идеологии, които често водят до дискриминация. Именно през тази критична призма, която оспорва общите ни начини на мислене, спортът може да започне да служи като мощен инструмент за социална промяна.

Насилието в спорта остава проблем дори в наши дни. Насилственото поведение може да застраши ролята на спорта като инструмент за предаване на положителни ценности. Като част от проекта „Спорт и диалог срещу насилие и дискриминация“ ще разработим сравнителен преглед на ситуацията, в която се намират страните партньори по този проект, и ситуацията на ниво ЕС като цяло.

Спортът обединява милиони хора, независимо от техния пол, цвят на кожата, възраст, националност или религия и по този начин има потенциала да играе важна роля в създаването на приобщаващо общество. Спортните дейности, вариращи от местно до национално и

международно ниво, обхващащи свободното време, както и състезателния спорт, могат да подпомогнат интеграцията на мигрантите и лицата, принадлежащи към малцинствата, в обществото като цяло. С други думи, спортните събития биха могли да бъдат идеална платформа за насърчаване на приобщаването, приемането на многообразието и взаимното уважение, като в същото време се бори срещу расизма, дискриминацията и изключването.

Потенциалът на спорта да предава човешки ценности има нарастващ интерес за Европейския съюз. С влизането в сила на Договора от Лисабон през декември 2009 г. Европейският Съюз притежава изрична компетентност в областта на спорта. Действията на Съюза имат за цел да развият „европейското измерение в спорта, като насърчават справедливостта и откритостта по време на спортните състезания и сътрудничеството между органите, отговорни за спорта и като защитят физическия и морален интегритет на спортистите, особено тези на най-младите“. Новият договор също така въвежда хоризонтална клауза, която задължава Съюза да се бори с дискриминацията, основаваща се на пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация във всички контексти – т.е., когато Съюзът „определя и прилага своите политики и дейности“.

Целта на това проучване е да предостави преглед и задълбочен анализ на това как ЕС прилага различни политики и препоръки, с цел подобряване на нивата на дискриминация и да проследи различните положения в 5 държави-членки на ЕС: Италия, Испания, Румъния, България и Словения.

Какво е дискриминация и на какво ще наблегнем в това проучване? Политиките за борба с дискриминацията за първи път са приети във връзка с достъпа до заетост. В съответствие с френския Кодекс на труда дискриминацията е разлика в третирането, породена от разликата в произхода, пола, морала, сексуалната ориентация, възрастта, семейното положение, действителната или предполагаема принадлежност към етническа група, нация или раса, политическото мнение, участието в търговски съюзи или взаимноизгодни обществени дейности, религиозните вярвания, външния вид, името, здравословното състояние или увреждане. По този начин дискриминацията противоречи на законите във Франция, както и на тези в повечето европейски страни.

Изграждането на Европа изиграва решаваща роля за включването в публичните политики на всички видове дискриминация, в комбинация или поотделно, и особено дискриминация на етническа основа. Въвеждането на Европейска отговорност за дискриминация, член 13 от Договора от Амстердам от 20 ноември 1997 г. е първата стъпка за разширяването на концепцията за дискриминация, основаваща се на пола и включва всички видове дискриминация, особено тези, основаващи се на действителен или предполагаем етнически произход. Следователно равенството, недискриминацията и многообразието са принципи, които често са заложени в законите на страните от ЕС. Член 21 от Хартата на основните права на Европейския съюз (2000 г.) гласи, че: „Всяка дискриминация, имаща каквато и да е основа, като пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, [...] членство в национално малцинство, [...] е забранена“. Подобно на това Член 22, гласи че „Съюзът зачита културното, религиозното и езиковото многообразие“.

В този случай, какво представлява полът? За съжаление пол и ориентация често се използват, като взаимнозаменяеми понятия. Това обаче не е съвсем коректно. Според Американската психологическа асоциация (АПА) (2011), полът „се отнася до биологичния статус на човека“ и може да бъде идентифициран чрез „полови хромозоми, полови жлези, вътрешни репродуктивни органи и външни гениталии“, докато ориентацията се отнася до „нагласите, чувствата и поведението, които дадена култура свързва с биологичния пол на човека“. Спортният социолог Джей Коукли казва, че ориентацията е това, което се смята за „мъжествено“ или „женствено“ в дадено общество. В тази бинарна система между ориентациите всички се класифицират само в две полови категории: мъж или жена, с предположението, че ако бебето се роди мъжко, то ще бъде „мъжествено“, а ако бебето се роди женско, то ще бъде „женствено“. Следователно полът и ориентацията са неразривно преплетени и свързани в бинарната система на половете. Тези категории не само са определени като „противоположни“, но се интерпретират като „естествени“ категории, където „мъжкото“ и „мъжественото“ са по-добри от „женското“ и „женственото“. Идентичността в реалния живот обаче е много по-плаваща и дефиницията не може да бъде приложена само върху тази бинарна система.

Бътлър (1990) разширява критичното мислене за ориентацията, тъй като тя определя ориентацията като „изразяване“. Бътлър казва, че ориентацията всъщност се поражда само

когато човек „изразява“ своята полова идентичност. Това включва начинът, по който той/тя се държи, облича, говори и т.н. „Изразяването“ на пола не е доброволно в повечето култури; половите норми определят как трябва да се държи представителят на определен пол. Бътлър (1990) вярва, че хората, които се идентифицират с определена версия на пола, която е извън културните норми, са отхвърлени от повечето членове на това общество.

Подобно на Бътлър, Лейтън (2004) предполага, че доминиращата мъжественост и женственост (напр. доминиращите и „приети за даденост“ понятия за „нормална“ мъжественост и женственост) вероятно са най-мощните интернализации на пола. Всеки един човек е свързан със своите собствени модели на поведение и реакция във взаимоотношенията. Например, „традиционните“ модели на поведение за мъжете в западното общество са отстояване, свобода на действие и агресия; „традиционните“ модели на действие за жените са сдържаност, ограничение и пасивност. „Традиционният“ модел на реакция при мъжете е неотзивчивост, докато „традиционният“ модел на реакция при жените е отзивчивост.

ИНТЕРСЕКЦИОННОСТ

Разнообразният пол, ориентация и сексуална идентичност в исторически план са били изтласквани към маржа в спорта. Въпреки, че днес видимостта и приобщаването на ЛГБТ (лесбийки, хомосексуалисти, бисексуални, транссексуални и интерсексуални) хората в спорта е по-голямо, отколкото в миналото, фанатизмът и маргинализацията все още съществуват.

В повечето от изследванията интерсекционността се изучава като идеята, че представлява „преплитането на факторите на расизъм и сексизъм в живота на чернокожите жени по начини, по които не могат да бъдат уловени изцяло, а като се разгледат отделно расовите или половите измерения на тези явления“. Концепцията

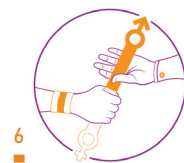
за интерсекционност – с четири различни точки, които се събират в една обща – изследва тази идея. Спортистите имат множество, фрагментирани и противоречиви идентичности. Спортистите се ориентират не само към личната си идентичност, но и към социалната/културната идентичност. Тези идентичности включват, но не се ограничават до: раса, класа, пол, сексуална ориентация, религия, държава на произход и ниво на способност.

Тъй като тези идентичности се пресичат, те позволяват на някои да изпитват привилегии, докато други биват потискани. Например, жена, която е кавказка, от средна класа, хетеросексуална, християнска, европейка и трудоспособна, най-вероятно ще има много по-различен опит в спорта, отколкото жена, която има дори по-комплексна идентичност. Бийл (1970) пише, че афро-американските жени са подложени на „двоен риск“, което означава, че двете им идентичности, като представители на малцинства са причината за много повече потисничество от това, което се появява при само една малцинствена идентичност. Представете си, следователно, допълнителните трудности, които афро-американска лесбийка или китайско-американска спортистка с увреждане могат да изпитат.

Реалността е следната: (а) жени спортисти, които имат множество идентичности от малцинства, са маргинализирани; и (б) разликата в ориентацията им се увеличава благодарение на другата им малцинствена идентичност. Като жени, те вече имат и по-малко власт от мъжете в патриархалното общество. Освен това, тези жени не са често представяни медиите.

Чрез академичен анализ, използващ призмите на пола, феминизма, феминистката теория, куйър теорията, изследванията на мъжете и мъжествеността и изследванията по темата на женския спорт, спортът се идентифицира, както като място за овластяване, така и като място за потискане на мъже и жени, момчета и момичета. Освен всичко спортът има и потенциала да подобрява здравето и благосъстоянието, да насърчава самочувствието и овластяването, да улеснява социалното приобщаване и интеграция, да оспорва половите норми и да предоставя възможности за лидерство и постижения.

- Политики за приобщаването на транссексуални хора:

Много от политиките, насочени към приобщаването на транссексуални хора се ограничават до опитите им да впишат транс-спортистите в бинарните полови разделения в спорта. Международният олимпийски комитет (МОК) обяви политика през 2004 г., която позволява на транссексуалните спортисти да участват в олимпийските игри. Публикуването на политиката бе неочаквано и в нея се посочва, че лица, които са претърпели операция за смяна на пола, са се подлагали на хормонална терапия в продължение на поне две години и притежават юридическо признаване на утвърдения от тях пол имат право да участват в Олимпийските игри и да бъдат признати като част от посочения от тях пол. Въпреки, че това бе първата стъпка в осигуряването на възможност за транс атлетите да участват на олимпийско ниво, бързо стана ясно, че политиката е невероятно ограничаваща. Повечето транссексуални лица не се подлагат на пълна операция за смяна на пола и в много страни не е възможно юридическото признаване на промяна на пола. През 2015 г. МОК измени политиката, която сега позволява на лицата, които преминават от жена към мъж, да се състезават като мъже без ограничения. Лицата, които преминават от мъж към жена, трябва да са декларирали самоличността си като жени в продължение на минимум четири години, да имат ниво на тестостерон под 10 nmol/L в продължение на поне 12 месеца преди състезанието и да поддържат това ниво по време на състезателния си период (МОК, 2015).

- **Да бъдеш хомосексуалист в спорта**

Мъжествеността е повтаряща се тема в разглеждането на спорта, като културна конструкция и е повлияла значително на отношението и приемането на хомосексуалните мъже в спорта. В исторически план, важните компоненти на това да бъдеш достатъчно мъжествен са включвали демонстрирането на открито хетеросексуално поведение, гледането на жените като на сексуализирани обекти, използване на хомонегативен дискурс (хвалене за хетеросексуални завоевания от хетеросексуални мъже в изключително хетеросексуални пространства като спортни съbleкални) и избягване и нетърпимост към женствени поведения, които се свързват с хомосексуалността. Този тип поведение може да се нарече ортодоксална мъжественост. Колкото по-плътно мъжете спортисти се придържат към спортната етика,

съчетана с хомонегативно и сексистко поведение, толкова повече мъжки капитал създават. Този мъжествен капитал се отнася до неговата стойност въз основа на умения и придържането към тези силни полови атрибути.

Спортистите с висок мъжки капитал са най-привилегированите и почитани. Те също са склонни да бъдат най-успешните и често са лидери на екипи. Тъй като, социалното предположение е, че такива мъже не могат да бъдат хомосексуални, това създава твърдото убеждение, че хомосексуалните мъже не съществуват в рамките на мъжката култура на спорта за момчета и мъже. Това е особено вярно за цветнокожите мъже, особено за чернокожите, които са потиснати и изключени от голяма част от спортната история. Веднъж изправил се срещу тях, черното мъжко тяло се превръща в олицетворение на мъжествеността в спорта и на (хетеро)сексуалната мощ.

Хомофобията и хетеронормативността са от основно значение за спортната култура. Въпреки че ефектите от дискурсите около тях са широкообхватни и въздействат върху всички лица, занимаващи се със спорт, те имат особено вредни последствия за участието на нехетеросексуалните спортисти.

Въздействието на хомофобията върху спортистите, определящи се като гей или лесбийка е широко документирано. Ранните проучвания подчертават тишината, обгръщаща хомосексуалността и последващия натиск, изпитван от не-хетеросексуалните спортисти да прикриват самоличността си от страх от хомофобско насилие. Съвсем наскоро проучванията за начините, по които хомосексуалните спортисти водят преговори за хомофобски дискурси, разкриват примери за съпротивление – един от най-забележителните от които е разработването на „гей спортните култури“. Наскоро обаче, бяха разкрити редица напрежения, свързани с политиката на хомосексуалните спортни пространства, които застрашават техния потенциал да трансформират хомофобията и хетеронормативността.

Футболът е широко цитиран като една от най-влиятелните институции, участващи в (повторното)създаването на хомофобия в много държави-членки на ЕС. Преобладаващият мъжки футбол представлява една от най-значимите институции, участващи в

изграждането на хетеронормативни представи за мъжественост. Футболистите от мъжки пол, които не успяват да поддържат адекватно ниво на подходяща футболна мъжественост са в риск от хомофобско насилие. От друга страна, при жените тясната връзка между футбола и мъжествеността означава, че самото им участие в играта често води до поставянето под въпрос на тяхната (хетеро)сексуалност.

При жените, опитът при провеждането на дискурси за пола и сексуалността в преобладаващите отбори е значително различен от този на мъжете. Подкрепяйки работата на Каудуел, много от жените са жертва на хомофобия от лица извън техните футболни общности, в резултат на широко разпространената аналитична връзка между женския футбол и лесбийската идентичност. Ким признава, че женският футбол, като цяло се „възприема като хомосексуален“ и че това води до съмнения относно сексуалността на всички жени играчи. Участниците обаче съобщават, че женските футболни отбори обикновено приветстват различните сексуалности и могат да предложат място за приемане и защита на нехетеросексуални играчи. Мнозина посочиха ранното участие в масовия футбол, като инструментален фактор, който подпомага утвърждаването на „лесбийската“ идентичност, подкрепяйки твърдението, че спортните общности на жените са в състояние да предизвикат и разрушат хетеронормативността.

ЖЕНИТЕ В СПОРТА

Исторически погледнато, в женския спорт да бъдеш женствена е било стандарт. Ранното включване в спорта на момичета и жени се е ръководело от погрешните схващания, че женските тела не са достатъчно силни за спорт и това да бъдат твърде състезателни или атлетични би попречило на потенциалното плодородие. Освен това, западните спортни култури за момичета и жени са се ръководили от учители по физическо възпитание, които вярват във викторианските идеали за женственост, при които жените се възприемат като слаби, послушни, зависими, майчински и като не притежаващи издръжливост, необходима за физическа активност. По този начин, усилията да се избегнат проблемите свързани с плодовитостта, произтичащи от твърде много физическа активност са се съчетавали със силен акцент върху женствеността. По-специално по времето на Втората световна война се наблюдава нарастване на женския спорт и физическата активност. По времето на Втората световна война се наблюдавало нарастване на женския спорт и физическата активност. По това време физическата активност и спортът за момичета и млади жени са били интегрирани в образователната система. За да спечелят и поддържат уважението и подкрепата на мъжете учители по физическо възпитание и треньори, жените учители са придавали голяма важност на женствеността.

Заучаването на правилна стойка, носенето на грим и женско облекло са били неразделна част от физическото възпитание за жените, като целта е била да се премахнат възприятията, че физически активните жени са мъжествени или да се премахнат чертите, които ги свързват с мъжете и мъжествеността. Подобно на хегемонната мъжественост, се появява и хегемонната форма на женственост, която е в съответствие с „белите“ ценности от висшия клас.

Жените спортисти е трябвало да бъдат грациозни, сдържани, смирени и умерени. Трябвало е да се избягват прекалено многото усилия, потенето, състезателността и агресията. При тези условия и с течението на времето, настъпват социална и морална промяна в социалните нагласи за участието на жените във физическа активност. Жените, които са се състезавали в някой спорт или физическа активност бавно са били легитимирани, стига да са изглеждали женствено.

Когато изследваме спорта в западното общество, е трудно да не забележим на силните полови скриптове и кодове, които се популяризират. Момчетата и момичетата научават очакваните и приемливи начини за поведение в съответствие с пола си; момчетата научават колко е важно да бъдат умели, състезателни и напористи, докато момичетата научават, че могат да играят твърдо, но не и да бъдат твърде умели, състезателни или напористи. С други думи – момчетата се научават да бъдат мъжествени, докато момичетата научават, че дори на физическата арена на спорта има награди за това, че са женствени, и наказания за преминаването на границите на женствеността. Когато даден спортист не се вписва добре в нормативните полови категории, неговата сексуалност или ориентация често се поставя под въпрос. Например, момчетата, които проявяват интерес към фигурно пързаляне или гимнастика, често се наричат „мамино детенце“ или „гей“, защото не се вписват към мъжката идеология на пола. Момичетата и жените, които развиват мускулатура, увереност и конкурентоспособност, често са етикетирани като „мъжкарана“ или „лесбийка“.

- Предизвикателства: стереотипи и възпитание

За младите момичета, които се опитват да водят живот, изпълнен със спортни занимания, могат да се появят много препятствия, които да ограничат това, което могат да правят. Фондация „Спорт на жените“ (2011) посочва, че момичетата често са изправени пред липса на положителни модели за подражание, по-малко възможности и размито качество на спорта, което имат на разположение. Социалното влияние на семейството и приятелите са огромен

индикатор за това дали едно момиче ще се занимава активно със спорт. По този начин, ако нейното семейство и приятели не спортуват или не ценят спорта, тя също няма да го направи. Ако едно момиче може да преодолее тези предизвикателства, то тя ще продължава да среща препятствия по отношение на шансовете си да продължи да спортува. След гимназията физическата активност намалява с почти 50% сред жените. Жените често смятат, че въпреки че е приемливо да се занимават със спорт, е трудно да жонглират с това желание, докато изпълняват очакваните от тях социални роли. По-конкретно, тъй като жените са изправени пред значителни преходи като започване на университет, започване на работа, сключване на брак или раждане на дете, те често смятат, че е невъзможно да спортуват и да се представят в новата си роля. Чувството за вина, че отделят време за себе си (докато спортуват) също го има.

Другата често срещана бариера, пред която са изправени жените, е страхът от социална оценка. Младите момичета, студентките и възрастните жени (включително пенсионерки) са посочили тревоги, свързани със социалната оценка в спорта. Тези оценки, от които се боят включват стигмата на това, че спортът трябва да бъде мъжествен (Фондация „Спорт за Жените“, 2011), сравняването на себе си с другите и страхът да не бъдат погледнати от мъж.

След Втората световна война стереотипът за „мъжката лесбийка“ се появява като опит за връщане на жените към домакинството, кодова дума за хетеросексуалността. Докато по време на войната са били необходими жени, за да заместят мъжете, които са се биели в чужбина. След войната обаче, социалните очаквания са били, жените повече да не се занимават с тези мъжки неща (напр. да бъдат работната сила, да участват в спорта). Мъжките характеристики, свързани със спорта, като мускулатура и отстояване на позиции, се възприемали или като предполагаеми лесбийство, или за мисъл, способна да превърне всички жени спортисти в лесбийки.

Дългата история на избягване на мъжествеността при момичетата и женския спорт, съчетана със силните асоциации между мъжествеността и лесбийките, е създала климат, силно предубеден спрямо жени, които не отговарят на изискванията на хегемонната женственост.

Докато хегемонната мъжественост осигурява идеал за мъжете спортисти, идеална форма на женственост се появява и за жените спортисти. Създава се хегемонната женственост (Чой, 2000; Кране, 2001), която в същото време създава йерархия на повече и по-малко привилегировани жени спортистки. С други думи жените, които проявяват характеристики като грациозност, състрадание, нежност, емоционалност и слабост, притежават това, което може да се счита за женски капитал и са привилегировани в спорта. Въпреки това жените, които участват в спорта, често развиват характеристики, които се възприемат като противоположни на хегемонната женственост. Телата и личностите им, които им помагат да постигнат спортните си цели, контрастират със социалните стандарти за женственост. Следователно, спортистките са възприемани като мъжествени и много от тях стават обект на предразсъдъци и дискриминация. Например, през 80-те години Мартина Навратилова се издига на видно място на сцената на международния тенис. Тя е била подробно изследвана заради мускулестото си телосложение и доминиране като тенисист, заради общественото убеждение, че „истинската жена“ никога не може да постигне такава сила и атлетично майсторство. Вместо да се похвалят успеха, работната етика и таланта на Навратилова, тя е била критикувана, че е твърде мускулиста и силна.

Спортистките, които са шампиони в спортовете, при които силата и мускулатурата са от съществено значение за успеха, оспорват социално изградените идеали за това какво означава да си женствена. В съответствие с перспективата за социална идентичност, дискриминацията възниква, защото те противоречат на определените социални норми на женствеността. Те биват определяни като лесбийки. Този лесбийски стереотип се е превърнал в начин за заклеяване на жените, които участват в спорта, и за обезкуражаване на младите момичета и жени да навлизат в този мъжкия терен.

• Лидерство

Жените са малцинство, що се отнася до заемането на ръководни позиции във всички видове спорт (с изключение на спортовете само за жени), на всички нива и във всички страни. Върхът на спортната йерархия, позицията на президент е заета с много малки

изключения от мъжете. Не само жените, но и хората с мигрантски произход са маргинализирани в спортните асоциации. „По отношение на ръководните длъжности, всички налични данни документират явното недостатъчно представителство на етническите малцинства и мигрантите“. Комбинацията от това да си жена и да принадлежиш към етническо малцинство намалява шанса за достъп до съвети и комитети за вземане на решения в спортни асоциации, близо до нулата.

Въпреки, че жените имат място на масата, на която се вземат важни икономически и финансови решения, те все още не са достигнали висшите ръководни позиции в спорта. Международният олимпийски комитет (МОК) и ФИФА, международното ръководно тяло на футбола, считано за най-престижната и влиятелна спортна организация, никога не са били ръководени от жена. От създаването на МОК през 1894 г., неговият президент е мъж; ФИФА също има мъж за ръководител още от създаването си преди повече от век.

Някои от най-новите изследвания, основани на Статистиката от Сидни за Глобалния Индекс на Жени в Спортното Лидерство, показват, че жените са били председатели само на 7% (5 от 70) от международните спортни федерации през 2016 г. (виж таблицата по-долу). Това е същото като през 2012 г., така че през последните четири години не е постигната положителна промяна. Жените са заемали 19% (12 от 64) на ръководни длъжности през 2016 г. спрямо 8% през 2012 г.

Така че, мъжете заемат зашеметяващите 93% от длъжностите председател или президент и 81% от ръководните длъжности. Това означава, че ключовите ръководни позиции в глобалното управление и мениджмънт на спорта остават до голяма степен недостижими за жените.

Като допълнение, помислете за това: по-голямата част от федерациите с жена председател управляват спортове, които имат сравнително малка база на участие (например кърлинг, състезания с кучета с шейни и подводни спортове). По същия начин спортовете с жена изпълнителен директор са предимно по-малко популярни, неолимпийски спортове, като въздушни спортове, катерене, водни ски и уейкбординг.

- Разлика в заплащането – при известни спортисти

Въпреки че в никакъв случай не можем да трърдим, че всички спортни знаменитости са мъже, в редиците им преобладават тези, които са относително млади, родени на запад и по-специално от онези, които поне по отношение на публично проектираната си идентичност са хетеросексуални. Например „богатият списък“ на 50-те най-добре платени спортисти на списание „Форбс“ за периода 2010 – 2011 г. има обща печалба от 1,4 милиарда щатски долара, но съдържа само една жена, руската тенисистка Мария Шарапова (номер 29), която също в единствената жена в списъка и за предходната година.

Този модел се възпроизвежда в спортната индустрия (широко определен), като списъкът на Sports Business Journal (2011) на „50-те най-влиятелни хора в спортния бизнес“ съдържа само три жени, Мелинда Уитмър (Time Warner Cable, номер 22), Алисън Луис (Coca-Cola, номер 43) и Джейни Бъс (20), която е съсобственик на Лос Анджелис Лейкърс заедно със съпруга си (което означава, че всъщност списъкът е от 51 души!). Автоматичният подсилващ се характер на вертикалната и хоризонталната структура на спорта едновременно създава знаменитостта като ефект на икономическата мощ.

Разликата в заплащането между половете обхваща почти всяка индустрия и при спортът ситуацията не е по-различна. Но между определените спортове има огромни несъответствия в заплащането на мъжете и жените, вариращи от тенис, където заплащането е еднакво, до баскетбол, където играчите се намират в напълно различни пощенски кодове.

Тенисистките са единствените състезателки, класирали се сред най-добре печелещите през последното десетилетие, като Серена Уилямс, Мария Шарапова и Ли На и няколко пъти се появяват в списъка на Форбс. Като изключим мъжката звезда Роджър Федерер, елитните жени тенисистки се съпоставят много добре с мъжете по отношение на доходите си.

В продължение на години жените като спортисти, технически персонал, играчи, ръководители на отбори или лиги проникват в спортната индустрия в усилията си да

преодолеят дълбоко вкоренената разлика между половете. Днес, главно благодарение на тези усилия, спортният свят предлага много повече възможности на жените, отколкото, да кажем, преди 30 години. Въпреки това, жените спортисти все още не могат да се радват на парите, подкрепата и вниманието на медиите, които получават мъжете спортисти.

Може би, най-важният и популяризиран въпрос в борбата за равенство между половете в спорта е премахването на разликата в заплащането между половете и разликата в доходите между мъжете и жените. В спортната индустрия разликата в заплащането варира значително не само между половете, но и между отделните спортове. Например, докато разликата между мъже и жени тенисисти е минимална, тя нараства неимоверно, когато става въпрос за мъже и жени баскетболисти.

Следващите статистически данни показват степента на неравенство на компенсациите между половете в спорта:

- Най-печелившата жена баскетболистка е Кайла Макбрайд, която през 2018 г. спечели \$163,000, докато Стеф Къри спечели \$37,457,154;
- Номер едно на ЖНБА за 2019 г., Джаки Ъънг ще получи основна заплата от \$53,537 през този сезон, докато номер едно на НБА Зион Уилямсън, е подписал сделка на стойност \$44 милиона за следващите 4 години;
- Във футбола Неймар е спечелил \$43,8 милиона през 2017 – 2018 г., докато 180-те жени футболисти, които са играли в националната женска футболна лига на САЩ през същия сезон, са спечелили общо \$5,4 милиона;
- Шампионът на Световната купа по футбол за 2018 г., Франция, спечели \$38 милиона от ФИФА, докато техните колеги, шампиони на Световната купа за жени 2019 в САЩ, печелят само \$4 милиона за своята федерация;

• Използвайки простата икономика на търсенето и предлагането, някой може да твърди, че разликата в заплащането между половете е отражение на съответната популярност на мъжкия и женския спорт. Например Световното първенство по футбол в Русия през 2018 г. генерира \$6,1 милиарда приходи, докато Световното първенство за жени през 2019 г. във Франция генерира \$131 милиона.

Но истината е, че гореспоменатите цифри не са източникът на проблема, а по-скоро резултатът от неравенството, което се появява и в спонсорските възможности и в медийното отразяване между мъжкия и женския спорт. Спонсорството за женски спорт представлява едва 0,4% от всички спонсорства за спорт в международен план, докато само 4% от спортното медийно съдържание е посветено на женския спорт, а само 12% от спортните новини се представят от жени.

Жените спортисти също играят своята роля за преодоляването на разликата в заплащането между половете в спортната индустрия. Тенисистките бяха първите, които предприеха действия срещу неравенството в заплащането и успяха да получат еднакви парични награди на Откритото първенство на САЩ през 1973г. Всички турнири от Големия шлем плащат еднакви парични награди от 2007г. насам, превръщайки тениса в спорта с най-малката разлика в заплащането.

Съвсем наскоро, през 2016 г., членове на американския отбор по футбол за жени подадоха сигнал за дискриминация в заплащането срещу американската футболна федерация пред Комисията за равни възможности за заетост, твърдейки, че докато женският отбор е генерирал близо 20 милиона долара повече от мъжкия отбор, на жените е било платено едва около една четвърт от това, което са спечелили мъжете; въпреки, че загубиха борбата си в съда, година след това, те успяха да подпишат нов договор за колективно договаряне с американския футбол, който увеличи доходите им с повече от 30%.

РАСИСТКИ ИНЦИДЕНТИ И СВЪРЗАНА С ТЯХ ДИСКРИМИНАЦИЯ В СПОРТА (2010–2019)

ИСПАНИЯ

Докладът за расизма в Испания през 2010 г. посочва, че след „проучване в страната ни са докладвани до 235 расистки оплаквания, от които 212 се считат за валидни“. Това е ситуацията в нашата страна, но все още няма данни за спортния сектор.

Що се отнася до този социален бич, на спортните стадиони, има радикални или екстремистки групи, които използват това расистко поведение благодарение на футбола, при който има известна толерантност по отношение на екзалтацията на чувствата или отделянето на адреналин. Хората, които ходят на футболни мачове, виждат как на играчите се плащат много пари и това поражда подозрение. Тогава феновете наблюдават всички „социални противоречия“, които произтичат от футбола: „Страна с над 4 милиона безработни трябва да издържа клуб, който плаща милиони на един играч“. Следователно, поведението им се променя и омразата към държавата преминава от съперничество към расистка обида. За да ги изкоренят, клубовете трябва да вземат „превантивни мерки“. Спортните клубове не отделят достатъчно време и пари за този въпрос. Те биха могли да извършват непрекъснато проследяване, за да идентифицират хората, които често имат такива прояви или действия и да им забранят да влизат на стадионите, или да организират провеждането на мотивационна работа с тях, за да променят поведението си.

За повечето социолози и експерти това е ключът. „Трябва да се вземат педагогически мерки, с рекламни кампании и ексклузивни програми за гражданското и рационално поведение на хората. Трябва да обучим хора, чрез които в краткосрочен план, расизмът да бъде изкоренен от нашия спорт“.

СЛОВЕНИЯ

В Словения не е имало значими инциденти по този въпрос.

BULGARIA

Ø Квалификация за европейско първенство 2011 г.

През 2011 г. Българският футболен съюз (БФС) бе глобен от УЕФА с 40,000 евро, след като футболистите на Англия Ашли Йънг, Ашли Коул и Тио Уолкот бяха обиждани на расова основа от българските фенове по време на квалификацията за европейско първенство;

Ø Левски – Литекс 20.04.2013

По време на срещата някои от сините фенове (Левски) отдадоха почит на Адолф Хитлер, роден на 20 април 1889 г., като издигнаха банер с надпис Честит рожден ден, придружен от нацистки елементи;

Ø Мачът за европейските квалификации България – Англия – 14/10/2019

Двубоят от евроквалификациите България – Англия (0:6) едва завърши на Националния стадион „Васил Левски“ заради скандал с проявите на расизъм от страна на част от българската публика. След две прекъсвания през първата част не се стигна до прекратяване и бе избегнат голям скандал.

Като добра практика в България можем да посочим следните две инициативи:

Дискусия „Не на ксенофобията, расизма и омразата в спорта“

На 2 февруари 2016 г. конферентната зала на Министерство на младежта и спорта се проведе дискусия „Не на ксенофобията, расизма и омразата в спорта“. Комисията за защита от дискриминация бе съорганизатор на дискусията съвместно с Организация на евреите в България „Шалом“ и други организации. Дискусията е част от инициативата „Спортът за толерантност“ 2016-2018, която се провежда под патронажа на кмета на София Йорданка Фандъкова и министъра на младежта и спорта Красен Кралев.

Темите, засегнати в различните модули на дискусията, бяха обединени от идеята за повече толерантност по терените и в спортните зали, за необходимостта от съвместни усилия на институции и общество като начинание без алтернатива в борбата срещу расизма и ксенофобията.

Дискусията бе закрыта с лекцията „Слово на омразата в областта на спорта – обществени проявления, наказуемост и превенция“, представена от Ана Джумалиева, председател на Комисията за защита от дискриминация.

Шалът на Уважението

Футболът е игра за всички, независимо от тяхната раса, пол или религия. С това послание Българският футболен съюз представи „Шалът на уважението“ – фенски шал, приходите от който ще отидат за борба с дискриминацията в любимите спортове.

Създаването на този благотворителен продукт е част от поредица стъпки, които БФС ще предприеме в отговор на случилото се по време на Европейската квалификация между България и Англия на 14 октомври 2019г. Традиционно футболните шалове показват принадлежност към определен клуб – „Шалът на уважението“ показва любовта към играта на всички.

Шалът е вдъхновен от цветовете на българското знаме, но посланието е универсално – във футбола няма място за дискриминация от всякакъв характер. „Шалът на уважението“ беше представен с фотосесия, която включваше капитана на националния отбор Ивелин Попов,

нападателите Марселиньо и Божидар Краев, вратаря на женския национален отбор Виктория Димова, футболисти от младежкия отбор, фенове и служители на Националната футболна база „Бояна“.

ИТАЛИЯ

Приятелският мач между отборите Про Патрия и Милан, от 3 януари 2013 г., бе прекъснат в 26-ата минута, след като играчите на Миланезе напуснаха терена в резултат на расистки обиди. Те хвърляха обиди, насочени към играчите на Милан на терена, но по-специално към Кевин-Принс Боатенг. Шестима фенове на италианския футболен отбор Про Патрия, които отправяха расистки обиди към ганския футболист Кевин-Принс Боатенг (Милан), бяха осъдени на време в затвора с различни присъди между 40 дни и два месеца. Шестимата фенове ще трябва да платят съдебни разноски и още 10 000 евро за Лега Про (италианска трета лига) и за град Бусто Арсицио, тъй като приятелският мач Про Патрия – Милан беше прекъснат след расистки скандирания. Също така, в италианското първенство съдията прекъсна мача Милан – Рома за 97 секунди, защото расистките скандирания дойдоха от зоната, запазена за феновете на гостите. Футболен клуб Рома бе глобен с 50,000 евро. Румънски поддръжници скандираха расистки лозунги към трима играчи на Милан, Марио Балотели, Кевин-Принс Боатенг и Съли Мунтари.

РУМЪНИЯ

Някои интересни случаи се случиха в Румъния. Включително случай, документиран на три етапа. На първи етап, по време на мач на Клуж с резултат 0: 0, броейки за XXIII кръг от Лига I и поведен на стадион „Др. Константин Редулеску“, феновете от Джулешти подпалиха едно унгарско знаме, а представители на ДСУР (Демократичен съюз на унгарците в Румъния) подадоха жалба до няколко форума, включително ФИФА, призовавайки за налагане на санкции.

Във втория етап от този случай, по време на мача Холандия – Румъния от 26 март, с резултат 4:0 за класиране на предварителните финали на Световно първенство по футбол, много

фенове на националния отбор показаха банер, който гласеше: „Сега искате да го арестувате заради един изгорен парцал/След толкова години дни, усмихвайки се, толерирахте / Етническият тероризъм на ДСУР като държавна политика“.

И на последния етап, на 17 април 2013 г., президентът на РФФ Мирцеа Санду обяви, че след жалбата на ДСУР, ФИФА е започнала дисциплинарно производство срещу РФФ. По този начин Румънската футболна федерация е санкционирана от Дисциплинарната комисия на ФИФА с глоба от 20,000 швейцарски франка и заплащане на разноски в размер на 2,000 швейцарски франка, поради неадекватно поведение на собствените си привърженици по повод мача Холандия – Румъния (4-0), изигран в Амстердам на 26 март в предварителните срещи на Световното първенство по футбол 2014. РФФ също получи предупреждение, след което, в случай на повторяне, да се налагат по-груби санкции. Последната ситуация, с която се сблъсква Румънската футболна федерация, стартира на 10 юни 2013 г., когато ДСУР изпрати ново писмо до ФИФА, насочвайки вниманието на Европейския форум към расисткото отношение на румънските фенове в изиграния приятелски мач с Тринидад – Тобаго на 4 юни.

Според съобщение за медиите ДСУР и депутатът Марко Атила, подписал писмото, благодарят на ФИФА за „бързата и правилна реакция към антиунгарските демонстрации във вътрешността на румънския футбол“.

Глоба от 20 000 швейцарски франка, наложена от ФИФА на Румъния в средата на май, доказва, че „румънските фенове са се държали неадекватно по време на мача между Холандия и Румъния, който се проведе на 26 март в Амстердам, според жалбата на подписалите го страни“. ДСУР припомня, че Отношението на РФФ представлява „все още причина за безпокойство“, тъй като Румънската федерация не се интересува от расисткото и ксенофобско отношение на своите фенове, но се опитва да намали наказанието чрез обжалване. „То просто достигна до нашето внимание, дотогава РФФ не приемаше сериозно расовите и етническите нагласи и дискриминацията“, се казва в обръщението на ДСУР, което подчертава инцидентите от приятелския мач между Румъния и Тринидад и Тобаго, когато „привържениците на румънците унижаваха играчите

на Карибите с расистко поведение, факти, съобщени от спортната медия в Румъния. Полезно би било РФФ да се занимава с тези въпроси, вместо винаги да търси оправдания“.

Истинският залог остава същият като при предишната жалба: първият официален домакински мач на Румъния с Унгария през септември, който ще се играе при затворени врати. В този изключително забързан контекст е интересно да се отбележи къде се намира Румъния, колко случая на дискриминация са били открити и санкционирани от компетентните институции и каква е честотата на такива случаи на дискриминация.

ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО НА ЛИЧНОСТИ, ПРИНАДЛЕЖАЩИ КЪМ МАЛЦИНСТВА В СПОРТА

ИСПАНИЯ

В Испания по-голямата част от етническите или колективните малцинства се чувстват интегрирани във всички спортове, благодарение на адаптирани съоръжения. Но това, което им влияе, е липсата на медиация в спорта. Спортът в Испания е доминиран по популярност главно от футбол, баскетбол, колоездене, тенис, хандбал, моторни спортове, плуване, лека атлетика, художествена гимнастика и футзал. Страната обаче има и световни шампиони в спортове като фехтовка, тенис, бадминтон, хокей на ролери, джудо, ветроходство, бокс, фигурно пързаляне, карате, гимнастика, гребане, водна топка или синхронно плуване.

Освен това, страната е основна туристическа атракция поради своята спортна инфраструктура за водни спортове, голф и ски съоръжения. В момента това е четиринадесетата държава в световната класация на големите нации в спорта, която се занимава с повече от 50 спорта. Най-практикуваният спорт в Испания е гимнастиката, която се развива от 34,6% от практикуващите спорт, според проучването на CSD за спортните навици от 2010 г. Следват я футболът (24,6%), плуването (22,9%) и колоезденето (19,8%).

Страната е била домакин на Олимпийските игри през 1992г. в Барселона, Световната купа по футбол през 1982г., Световното първенство по баскетбол през 1986г. и 2014г., Световното първенство по лека атлетика през 1999г. в Севиля, Световното първенство по хандбал за мъже през 2013г., Купата на Америка от 2007г. и 2010г. или Световния шампионат по художествена гимнастика от 1975, 1985, 1993, 1998 и 2001г. В страната се провеждат годишни състезания като Първа дивизия на Испания, Баскетболната лига на Испания, Обиколката на Испания, Гранд Прикс на Испания, Рали Каталуня и Господарите на Мадрид.

СЛОВЕНИЯ

В Словения има спортисти, които са представители на етническите малцинства: ромската общност (предимно във футбола), италианци, унгарци и хора от бившите югославски страни, във всички нива на спорта. Освен това, включени са и хора от сексуалните малцинства. Що се отнася до параолимпийските спортисти, в Словения има активна програма. В летните и зимните параолимпийски игри словенските спортисти спечелиха 19 медала. В момента има 81 рекорда на регистрирани спортисти, но има много повече, които не са регистрирани.

БЪЛГАРИЯ

За съжаление, в България няма официални данни за представителство на малцинствата в спорта. Въпреки, че не това не може да обяви хората с увреждания за малцинство, в България пара-спортистите представляват страната на възможно най-доброто ниво в спорта и за целите на настоящия доклад можем да подчертаем някои от тях, както следва:

Най-добрите Параолимпийски Спортисти на България

Ø Ружди Ружди

България има шампион на Параолимпийските игри в Рио де Жанейро – Ружди Ружди е №1 в тласкането на гюле със световен рекорд – 12,33 метра, отбелязан при първия опит. По този начин Ружди значително подобрява собственото си най-високо постижение (12,04) на Европейското първенство по лека атлетика за спортисти с увреждания по-рано тази година;

Ø Даниела Тодорова – Хвърляне на Диск и Копие

Бронзов медалист при хвърляне на копие на Параолимпийските игри в Пекин 2008г.; Бронзов медалист при тласкането на гюле и хвърлянето на копие на Световното първенство по лека атлетика в Доха 2015г.; Европейски вицешампион при тласкане на гюле и хвърляне на копие

Суонси, 2014г.; Бронзов медалист при хвърляне на копие и тласкане на гюле в Гросето (Италия), 2016г.;

Ø Иванка Колева – Тласкане на гюле и Хвърляне на диск

Олимпийски шампион при тласкането на гюле в Сидни 2000г.; Световен шампион от Берлин 1994 (при хвърляне на диск); Европейски шампион по тласкане на гюле в клас F57, Гросето (Италия), 2016г.;

Ø Радослав Златанов – 100М

Бронзов медал при дългия скок по време на Параолимпийските игри в Лондон 2012г.; Световен шампион на 100 метра спринт и дълъг скок и младежки шампион на 200м на Световното първенство в Прага 2004г.; Европейски шампион на 100м спринт Суонзи, Великобритания, 2014г. ; Златен медалист на 100м спринт на Гран при на IPC по лека атлетика през 2015г. в Дубай (ОАЕ); Европейски вицешампион на 100м спринт Гросето (Италия) 2016г.; Златен медалист в спринта на 100м; Сребърен медал при скока на дължина на международен турнир по лека атлетика в Шарджа, 2016г.;

Ø Християн Стоянов – 1500М

Европейски вицешампион на 1500м в Гросето (Италия), 2016г.; Сребро на 1500м и бронз на 800м на световните игри в Сочи 2015г.; Световен шампион на 800м и 1500м в Стоук Мандевил, Великобритания, 2014г. ; Световен шампион на 800м и 1500м в Стадсканаал, Холандия, 2015г.;

Ø Денислав Коджабашев – Тенис на маса

Златен медалист на Световните игри в Сочи 2015г.; Европейски шампион по тенис на маса в Дания 2015г.; Първо място на Откритото първенство на Румъния за хора с увреждания, Клуж, 2016г.;

Ø Милена Тодорова – Стрелба

Бронзов медалист от Световната купа в Анталия, 2013г.; Национален шампион от 2007г. до сега.

ИТАЛИЯ

Тъй като футболът е много популярен в Италия, расистките инциденти са често срещани. Възмущението от маймунските скандирания, насочени към нападателя на Бреша Марио Балотели по време на мач във Верона през 2019 г., е само пример за расистко насилие в италианския футбол. Балотели се заклани да излезе от терена след скандирането.

В дните след това, член на Верона „Улtras“ се опита да обясни скандиранията, аргументирайки се, че това е по-скоро пример за „непочтителност“, отколкото за расизъм. „Ние имаме културна идентичност от определен вид, ние сме непочтени привърженици“, каза фенът. „Подиграваме се с плешивите играчи, на тези с дълга коса, южняшките играчи и цветнокожите, но това не е с политически или расистки намерения. Това е фолклор, и всичко приключва до тук“.

Показателно е, че той добави, че Балотели, който е роден в Сицилия от родители, които са от Гана, „има италианско гражданство ... но никога не може да бъде напълно италианец“. Балотели, който е бил жертва на расистки прояви през цялата си кариера, отговори с ритане на топката в тълпата и заплашваше да напусне терена, но беше възпрян от играчите от двата отбора. Треньорът на Верона, Иван Юрич, отрече изобщо да се е скандирало. „Балотели има силата да говори. Но гласът му често е изолиран. Отговорът на неговите съотборници и играчи на Хелас Верона при инцидента през уикенда показва, че той е бил сам“, каза пред Euronews Марк Дойдж, директор на отдела за борба с дискриминацията на футболни привърженици.

Инцидента с Дойдж контрастира с инцидента в Италия. Инцидента се е случил в Обединеното кралство, при който по време на мач на Харингей Бъро и Йоувил двама играчи и техните мениджъри спират квалификациите за ФА Къп и всъщност напускат терена в отговор на расистки скандирания, идващи от трибуните.

В миналото италианската лига, Серия А, избягва санкции след инциденти със скандирания – наскоро отказват действия, когато Ромелу Лукаку от Интер бе расово дискриминиран от феновете, но Верона бе наказана с частична забрана на стадиона след инцидента с Балотели.

Обикновено обаче, такова наказание води до неподчинение, и мениджърът на Верона, и кметът на града все още отричат, че е имало дискриминация, докато местните съветници призовават Балотели да бъде обект на съдебни действия или клевета. Лукаку дори беше критикуван от ултрасите в собствения си клуб, Интер, за това, че е повдигнал на въпрос проблем с расистки характер.

РУМЪНИЯ

Най-новите събития от 2019 г. установяват, че Румъния ще играе следващия си състезателен мач при затворени врати, а футболната ѝ асоциация е глобена от УЕФА за расистки скандирания и знамена на мач от Лигата на нациите. Тогава УЕФА обяви, че румънската футболна асоциация е глобена с 50,000 евро (44,339£) за расистко поведение на своите фенове и още 23,000 евро (20,397£) за фенове, които нахлуват на терена и запалват фойерверки на националния стадион в Букурещ. another 23,000.

Управляващият орган на Европа заяви, че „расисткото поведение“ на Румъния включва инциденти, насочени към съседна Унгария, когато националният отбор игра безрезултатно срещу Сърбия на 14 октомври.

Сексуални малцинства

Румъния има шест представители на Гей игрите през 2018 г. в Париж, състезание с 36

дисциплини, в което участват над 10,000 състезатели от 90 държави. Андрей Йон е първата спортистка, която представлява ЛГБТ общността в Румъния, участвала в състезанието. „Андрей завършва на 23-то място в бягането на 5000 метра, в категория 18 –29 години. Акцентът не е поставен върху спортните резултати, а основната цел е борбата с хомофобията и трансфобията. Андрей Йон, координатор на Q Спорт Румъния, бяга и на състезанието на 10,000 метра. На игрите присъстват и още три момичета от Обединените Жени от Клуж-Напока, които са част от международен футболен отбор. Според официалния уебсайт, „целта на игрите е борбата с дискриминацията, насърчаването на признаването и правата на ЛГБТ (лесбийки, хомосексуалисти, бисексуални и транссексуални) хората и да популяризира информация за ХИВ/СПИН, употребата на наркотици и други рискове“.

ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ БАРИЕРИ ЗА РАВНОТО УЧАСТИЕ В СПОРТА И ДОБРИ ПРАКТИКИ

ИСПАНИЯ

В Испания е постигнат все по-голям напредък по отношение на равенството във всички спортове и включването на жените в спортната професия. Но, трябва да признаем, че все още има административни бариери, които пораждаат неравенство. Последният и най-известен случай е националната стачка на професионалните футболисти, благодарение на която условията им на труд бяха признати и заплатите им бяха повишени. В спортовете на малцинствата все още има много административни бариери, които не им позволяват да преминат към професионализация и да имат нормални условия на труд.

СЛОВЕНИЯ

Словенските организации за хора с увреждания заявяват, че най-голямата бариера е достъпността за хората с увреждания. Ако хората с увреждания имат достъп до съоръженията и спортовете, те могат да бъдат на същото ниво в спорта, като всички останали. Като добра практика в Словения, може да се посочи активното участие в нови спортове за хора с увреждания като боче и новия спорт хандбал с инвалидни колички.

БЪЛГАРИЯ

Закон за Равенството между Мъжете и Жените

Държавната политика за равенство между жените и мъжете се основава на принципите на равните възможности във всички сфери на обществения, икономическия и политически живот, равния достъп до всички ресурси в обществото, еднаквото третиране, недискриминацията и насилие, основаващо се на пола и балансираното представителство на жените и мъжете.

През 2016г. български пара атлети изразиха своето недоволство от размера на премиите, обещани им от Министерството на младежта и спорта. Радослав Златанов (спринтьор) каза, че когато е станал параолимпийец – премиите в Пекин са били 100 процента от тези на спортистите без увреждания, за Лондон – 80 процента, а сега изведнъж премията е 20 процента. Това е вид дискриминация срещу тях. Той смята, че това е дори подигравка и трябва да се обърне внимание на Параолимпийските игри.

Преди Параолимпийските игри държавата обяви пет пъти по-ниски премии за спортистите с увреждания в сравнение със колегите им без увреждания – 50 до 250 хиляди лева за олимпийска чест. Министърът на спорта Красен Кралев защити решението си, като заяви, че рангът на двата форума е различен и е справедливо спортистите без увреждания да получават по-високи бонуси. Той също така твърди, че българските премии са сред най-високите в Европа, дори в сравнение с богатите страни като Германия, и че нито един състезател не се е оплаквал преди Параолимпийските игри, които се проведеха в началото на септември 2016г. Но това не е вярно, тъй като още през август шампионът по тенис на маса Денислав Коджабашев изрази разочарованието си от наградите. Той каза, че проблемът не е в парите, а в липсата на уважение.

Няколко дни по-късно, след изявлението на българските спортисти, държавата реши да отпусне 100 000 лева допълнително на българските участници в Параолимпийските игри.

РУМЪНИЯ

В Румъния футболната федерация наложи правило, според което клубовете в Лига I трябва да имат женски отбори, от началото на сезон 2021/2022, за да получат лиценз. Това е опит за развитие на женския футбол – има около 2000 легитимни играчи, но те не могат да се издържат от спорт – което не се приема добре от всички. „Когато видя жени, които играят футбол, веднага преминавам към друга програма или изключвам телевизора. Е, ако не ми харесва, как очаквате от мен да правя?“, Заяви за AGERPRES Джиджи Бекали, собственик на ФК ФКСБ, единственият клуб, който гласува против и оспори мярката на РФФ в спортния арбитражен съд.

ПОЛОВА ДИСКРИМИНАЦИЯ ПРИ СПОРТНИТЕ ПРОУЧВАНИЯ

ИСПАНИЯ

Това е въпрос, който преди всичко е повлиян от „Закона за мачизъм в спорт“, който е приет през 1990г. и от тогава не е актуализиран. В нито един от неговите членове или раздели не е засегната темата на жените спортистки. Сякаш не си заслужава. И на всичкото отгоре, в Законът за равнопоставеност областта на спорта не е запълнена. Този закон определя правото на хората да имат договор, да упражняват професията си в рамките на професионалната лига, да имат колективен трудов договор и регулиране на минимална заплата, наред с много други неща.

Срамно е, че в XXI век все още има дискриминирани спортисти, защото са жени, че са изключвани от отборите си, защото забременяват или че договорите, които сключват, винаги са много по-лоши от тези на техните колеги мъже. Това се случва в спорта, но е копи-пейст на ситуации от други работни места. Следователно, оттук ние също насърчаваме спортните професионалисти да се борят за собствените си права и за тези на всички жени.

БЪЛГАРИЯ

За съжаление в България няма местни статистически данни относно дискриминация по полов признак. Някои професионални спортисти са изразили мнението си по темата, например Анна Методиева (сумо), която заяви в интервю, че хората често отговарят с удивление, очаровани са и са много изненадани, когато разберат, че тя е състезател по сумо и започват да питат „Как така?“, „Защо?“ и „Какво ви насърчи да се занимавате това?“. И тогава тя започва да обяснява историята си, че е тренирала борба и че е привлечена от такива спортове и т.н. Тя смята, че не трябва да има дискриминация между мъжете/жените в различните спортове. Според нея, когато човек обича да прави определено нещо, тогава той/тя не трябва да се тревожи дали е мъжки или женски спорт.

ИТАЛИЯ

С 63,0 от 100 точки, Италия се нарежда на 14-то място в ЕС по индекс за равенство между половете. Резултатът ѝ е с 4,4 точки по-нисък от резултата на ЕС. Между 2005 и 2017г. резултатът на Италия се е увеличил с 13,8 точки. Италия се доближава към равенството между половете с много по-бързи темпове от останалите държави-членки на ЕС. Рангът ѝ се е подобрил с 12 места от 2005г. насам. Италианските резултати са по-ниски от резултатите на ЕС във всички области, с изключение на областта на здравеопазването. Неравенствата между половете са най-силно изразени в областта на властта (47,6 точки), времето (59,3 точки) и работата (63,1 точки). Италия има най-ниския резултат от всички държави-членки на ЕС в областта на работата. Най-високият ѝ резултат е в областта на здравеопазването (88,7 точки). От 2005г. насам резултатите на Италия са се подобрили най-много в областите на властта (+ 31,5 точки) и знанието (+ 7,1 точки). Предизвикателствата остават в областта на времето, където напредъкът на Италия е спрял (-0,8 точки) от 2005г. Между 2005 и 2017г. индексът на Италия остава по-нисък от резултата на ЕС. Резултатът на Италия се подобрява с по-бързи темпове от резултата на ЕС, като намалява разликата между тях с течение на времето.

РУМЪНИЯ

С 54,5 от 100 точки, Румъния се нарежда на 25-то място в ЕС по индекс за равенство между половете. Резултатът ѝ е с 12,9 точки по-нисък от резултата на ЕС. Между 2005 и 2017г. резултатът на Румъния се е увеличил с 4,6 точки (+2,1 точки от 2015г.). Румъния напредва към равенство между половете по-бавно от другите държави-членки на ЕС. Рангът ѝ е спаднал с едно място от 2005г. насам. Резултатите на Румъния са по-ниски от резултатите на ЕС във всички области. Неравенствата между половете са най-силно изразени в областта на властта (38,8 точки), времето (50,3 точки) и знанията (51,5). Най-високият резултат в Румъния е в областта на

здравеопазването (71,1 точки), но това е най-ниският резултат в целия ЕС. От 2005г. насам резултатите на Румъния са се подобрили най-много в областта на парите (+ 8,8 точки) и властта (+ 8,1). Напредъкът е намалял в областта на работата (-0,9 точки). Между 2005 и 2017г. Румъния подобрява своя индекс, но той остава много по-нисък от резултата на ЕС за същия период. Румъния има по-бавен темп на подобрене.

КОИ СМЕСЕНИ СПОРТНИ ОТБОРИ СА НАЙ-ПОПУЛЯРНИ ВЪВ ВАШАТА СТРАНА, НА КАКВО НИВО И КАК ТЕЗИ СПОРТОВЕ СЕ ПОДДЪРЖАТ ОТ СЪОТВЕТНИТЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ?

ИСПАНИЯ

Испанският спорт продължава да събаря стени, които доскоро изглеждаха непристъпни. Последните, които постигнаха това, бяха членовете на смесения отбор по кърлинг, които спечелиха историческо сребро на Световната купа, която се игра в Келоуна (Канада). Испанският отбор е сформиран от сестрите Ойхане и Лейре Отаеги и Серджио Вез и Микел Неусетно. Всички членове на клуба Txuri-Berri Cafés Aitona в Сан Себастиан, се бориха на финала срещу мощния канадски отбор с 6:2, добавяйки първия испански медал в този шампионат, който празнува четвъртото си издание.

Още миналата година в Шампери (Швейцария) Испания имаше изключителни резултати, но загуби с 4:2 срещу Шотландия, но крайна сметка взе златен медал, в осминафиналите. Този път, за да стигне до финала, Испания трябваше да надвие Естония, Франция, Полша, Швеция, Чехия, Латвия, Хърватия, Германия – на четвъртфиналите и Русия на полуфиналите и загубиха само един мач срещу Тайван в груповата фаза, преди последното си поражение срещу Канада. Бронзът отиде при Русия, която спечели 8:7 от Норвегия в борбата за третото място.

СЛОВЕНИЯ

Отборите със смесен пол са в спортовете тенис, тенис на маса и бадминтон. Други спортове имат смесени отбори на много малка основа. Те не се радват на много подкрепа от заинтересованите страни.

БЪЛГАРИЯ

Ø Смесени отбори по бадминтон

Категорията смесени двойки при бадминтона е доста популярна в страната, тъй като е официална дисциплина, включваща както мъже, така и жени. Тъй като бадминтонът е един от най-големите спортни училищни спортове, тази категория е много подходяща за овластяването на спортните дейности за насърчаване на равенството между половете в ранна възраст.

Смесена щафета по биатлон

На световно първенство по биатлон 2016г. – България завърши 16-а в състезанията 2х6 и 2х7,5 км. Емилия Йорданова, Десислава Стоянова, Красимир Анев и Владимир Илиев бяха част от отбора.

Световната купа по биатлон в Поклюка 2018г. – България завърши 11-а в смесената щафета на четвърто място, след като Емилия Йорданова, Десислава Стоянова, Красимир Анев и Владимир Илиев използваша 9 допълнителни кръга.

Ø Стрелба

Мария Гроздева и Самуил Донков

Европейски игри в Минск 2019г. – Смесени отбори от 10М с въздушен пистолет, 581 резултат в квалификациите; Смесени отбори от 25М пистолет, 382,9 резултат в квалификациите.

2019г. Европейско първенство 25М/50М, Болоня, Италия – Смесени отбори от 25М с пистолет, 179,9 резултат в квалификациите.

Мирослава Минчева и Кирил Киров

Европейско първенство 2018г. 10М, Гьор, Унгария.

Европейско първенство 2019, Осиек, Хърватия – Смесени отбори Пистолет, 331,4 резултат в квалификациите.

Моника Ботева и Калоян Стаменов

Европейско първенство 2018г. 10М, Гьор, Унгария.

Европейско първенство 2019, Осиек, Хърватия – Смесени отбори Пистолет, 753 резултат в квалификациите.

РУМЪНИЯ

Единственият тип смесени спортни официални отбори в Румъния са следните: в бобслей и шейни.

ИМА ЛИ ЖЕНСКИ СПОРТНИ КОМЕНТАТОРИ ВЪВ ВАШАТА СТРАНА? КАКЪВ ВИД СПОРТ КОМЕНТИРАТ?

ИСПАНИЯ

Имената на пионери в спортната журналистика като М^а Кармен Изкуеро, Мария Ескарио или Палома дел Рио разбиха стереотипите в свят, който изглеждаше запазен само за мъже. Доказателства за това са новите поколения, представлявани от Сусана Гуаш, Сара Карбонеро или Силвия Барба, които също така постигат и по-голяма видимост за женските спортове.

Ø М^а Кармен Изкуеро

Тя направи първата крачка. М^а Кармен Изкуеро (Лерма, 1950) е без съмнение голямата пионерка на женската спортна журналистика в Испания, тъй като тя става първата жена, спортен репортер по испанската телевизия, а също и първата, която прави това в новините 24 часа, както и легендарното проучване на стадиона. Най-възрастните зрители все още ще си спомнят как лицето ѝ се е разпознавало по испанската телевизия през седемдесетте и осемдесетте години, когато е отразявала големи събития, като Олимпийски, Световни и Европейски футболни игри. Поради блестящата си кариера, понастоящем е генерален директор на Асоциацията на олимпийските спортове (АОС) и е член на Испанския олимпийски комитет и жури на наградата за спорт на принца на Астурия.

Ø Мария Ескарио

Ако женският спорт все повече трупа привърженици, дължим това до голяма степен на Мария Ескарио (Мадрид, 1959г.). Като настоящ директор по комуникации на RTVE и пионер от 30 години в спортната журналистика, тя неведнъж е заявявала, че когато пристига в спортната редакция, започва да си проправя път с художествена гимнастика, тъй като

звездните спортове са били поети от мъже. Това води до отразяването на седем олимпийски игри, три световни купи, две евро купи, шест финала на Шампионската лига и много от най-важните спортни събития. Ако спортът на TVE има образ, това е на Мария Ескарियो, винаги ангажирана да защитава видимостта на женския спорт и ангажимента към новите ценности.

Ø Палома дел Рио

И ако Мария Ескарियो е образът, Палома дел Рио (Мадрид, 1960г.) е гласът. Телевизионното излъчване на спортове като художествена гимнастика, гимнастика, фигурно пързаляне и конна езда не би било същото без техните прями, критични, лежерни и енциклопедични коментари, а също и без тяхното мълчание. Нейна заслуга е фактът, че е тя е спортния журналист с най-много излъчени олимпийски игри зад гърба си; нито повече и нито по-малко от десет, шест от тях летни и 4 зимни, в допълнение към безбройните първенства в Европа и света ... Ако сте научили какво е Сан Педро, Аксел или Луц, със сигурност го дължите на нея.

Ø Сара Карбонеро

Журналистката Сара Карбонеро съчетава кариерата си като спортен журналист с колаборации с други неща като мода и начин на живот.

Ø Силвия Барба

Силвия Барба ни съобщава новините за испанския национален отбор от години и се е превърнала в едно от най-известните лица на спортната журналистика.

Ø Сузана Гуаш

Дъщеря на също журналиста Томас Гуаш и внучка на мениджър на футболния отбор на Барселона Сант Андреу, професионалната съдба на Сузана Гуаш (Барселона, 1979) беше да или да на спорта. И по-точно футбол, тъй като спортната журналистка признава страстта

си към тениса, особено към Рафа Надал, но нейната страст е футболът и „Шампионската лига вече не върви“. Тя отразява информацията на Барселона и Еспаньол, а по-късно подписва за телевизия Реал Мадрид и оттам се мести в Ла Секста, верига, в която прекарва дванадесет години, докато се насочи към канала #Vamos, на Movistar+. Известни са нейните донякъде напрегнати интервюта с Луис Енрике, като това, в което той отговори „Говорете за това, което искате, аз отговарям за това, което искам“.

□ Сара Карбонеро

Кариерата на Сара Карбонеро в спортната журналистика (Корал де Алмагуер, 1984г.) започва в Радио Марка. След това следват много излъчвания за SER и La Sexta Network, докато не поема ролята на водещ на спорта на първото издание на Telecinco новини. Тя също така си е сътрудничила с италиански канали, с мексиканската мрежа Televisa, с вестник Марка и в момента с Deportes Cuatro. Футболът е нейния живот, както в професионален, така и в личен план, което не пречи на сътрудничеството ѝ със списания за лайфстайл като Elle или все по-утвърдената ѝ кариера като модел. Нейната красота, която понякога може да засенчи всичко останало, винаги е от полза.

□ Силвия Барба

В къщата ѝ никога не е имало журналисти или футболисти, но Силвия Барба (Мадрид) е избрала призванието си от десетгодишна възраст. Тя харесвала футбола и искала да разказва. Това е нещото, което прави от години в TVE, където се озовава след кариера, изкована в света на спорта във вериги като Telemadroño, Onda Madrid, Real Madrid TV, а по-късно и вестник Марка и Радио Марка, където отразява информация на Атлетико Мадрид. Тя отразява за успехите на испанския отбор в Европейското и Световното първенство от 2010г., най-големият триумф в историята на нашия футбол.

СЛОВЕНИЯ

В Словения има и жени спортни коментатори, предимно бивши олимпийци, които са експертни коментатори. Някои жени коментатори обаче се занимават и с футбол и други най-популярни спортове.

БЪЛГАРИЯ

Ø Валерия Видева

Спортът винаги е бил неделима част и от живота на Валерия Видева. Като дъщеря на треньора по лека атлетика Лиляна Видева, ежедневието на Валерия от малка е свързано със стадиона и пистата. Завършила е “Журналистика” в Университетът за национално и световно стопанство, а в момента следва магистратура “Реклама и публична комуникация” в Софийски Университет. В продължение на шест години работи в спортната редакция на БНТ, където отразява Олимпийските игри в Рио през 2016-та, Пьонгчанг през 2018-та, Световното първенство по футбол 2018-та и много други спортни събития.

Ø Йоана Гочева

Йоана Гочева е родена на 30 юни 1980 г. в София. Завършва Факултета по журналистика на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Специализира „Международни отношения“.

През 2001 г. започва да се занимава със спортна журналистика. Води спортните емисии по Нова телевизия. През 2009 г. става водеща на спортното предаване „Преди кръга“ по Диема.

Ø Антоанета Илиева

Антоанета Илиева е репортер и водещ на спортните емисии на bTV. Била е в Нова телевизия, като водеща на спортното предаване „Тонус“.

Тя е родена на 19 ноември 1973 година в град София. Заниманията ѝ по спортна гимнастика и балет в IV група на детската градина поставят началото на спортната ѝ кариера. На 11 години започва да тренира спортна акробатика в профил „Скокове на пътека“. В тази дисциплина има спечелени общо осем златни медала. До 11 клас учи в хореографското училище с профил „Народни танци“.

Завършва Националната спортна академия с профил „Учител и треньор по спортна гимнастика“ и от Юридическия факултет. Завършила е курс за инструктор по аеробика и фит бол (гимнастика с топка). В медиите е от 1996 година.

Ø Кристияна Кръстева

Родена е през 1991 г. в град Русе. Завършва Гимназия с преподаване на чужди езици „Йордан Радичков“ през 2010 г. Първите си стъпки в журналистиката прави в Радио Видин към БНР. След това работи известно време във видинската телевизия Фанти-Г. От декември 2012 година е репортер и кореспондент на интернет списание – Spisanie.to. Кръстева учи висше образование по специалност биотехнологии, но впоследствие се пренасочва към българската филология.

От 2014 г. е в Евроком. На 8 март 2015 г. Кръстева дебютира като водеща на предаването Ултраспорт. Освен това коментира двубоите от Бразилското футболно първенство.

Ø Елена Ярмова

Елена Ярмова е българска спортна журналистка – репортер и водещ на спортните новини на bTV.

Тя е родена на 29 август 1984 г. във Видин. Внучка е на журналиста Хари Ярмов.

Детството ѝ минава в родния Видин – години, които Елена определя като едни от най-щастливите в живота си, прекарани със семейството, приятелите и съучениците от СОУ „Любен Каравелов“. Когато навършва 17, тя поема към София, защото е приета в НСА „Васил

Левски“. Там завършва и магистратура по спортна журналистика.

Любовта към професията наследява от дядо си Хари Ярмов – едно от големите имена в родната журналистика. „Неговата отдаденост и начинът, по който разказваше човешките истории, ме вдъхнови да поема по неговия път“, признава Елена. Неслучайно, спортът я пленява от дете. Започва с лека атлетика, след което се насочва към волейбола, който практикува професионално в продължение на 7 години. В bTV попада през 2003 г., първоначално само на стаж, но поле това предизвикателство се превръща в нейната професия.

Ø Гергана Гунчева

Тя е лицето на спортните новини в телевизия MSAT. Гергана е родена на 26 февруари 1987 година в София.

На конкурса за “Мис България” през 2004 година Гергана се наложи сред 36 кандидатки и спечели най-престижната титла за красота у нас “Мис България Свят 2004”.

След едномесечни тренировки през 2010 г., вече води спортните новини. Освен водещ, Гергана Гунчева се изявява и като спортен репортер. Обича да отразява волейбол и художествена гимнастика.

Ø Флорина Иванова

Флорина Иванова е водеща фигура в спортната редакция на bTV Media Group. Трупа опит в телевизионната и радио журналистика и печатните медии от 2014 г. Преди да стане част от екипа на редакцията на bTV „Новини, актуални предавания и спорт“ е отразявала различни ресори – политика, съдебна система, информационни технологии и иновации.

Флорина става част от света на спорта много преди да се реализира като репортер и водещ в този ресор. Смята, че спортната култура е не по-малко важна за развиване и възпитаване,

като самата тя е тренирала художествена гимнастика. А любопитството я впуска в един по-нетрадиционен спорт – скокове във вода. Следи с голям интерес и първенствата по футбол и баскетбол не само у нас, но и по света. Страстен любител е на екстремните спортове.

РУМЪНИЯ

Журналист от почти три десетилетия, Луминита Пол е типа редактор, който никога не е правил компромис пред зрелищното в ущърб на важното. Животът ѝ в редакциите не е бил и не е лесен точно по тази причина. Луминита коментира пред обществеността шест олимпийски игри, световни и европейски първенства, много спортове и отразява стотици тенис турнири. Не много отдавна тя получава предложение от международни тенис форуми да влезе в медийното им пространство. Тя отказва да остане журналист. Луминита Пол пише за Gazeta и коментира Eurosport. Много хора в спорта смятат, че от Дойна Станеску до днес тенисът в Румъния не е имал женски глас с такава професионална яснота.

Друг коментатор жена на тенис е Александра Дългеру, но тя преди е била професионален тенисист.

Някои други важни имена са Алина Алексей, която е експерт по гимнастика и коментира Олимпийските игри повече от 20 години. Другите две имена за гимнастика са Андреа Радукан и Мария Олару, които преди са били професионални гимнастички.

Ивон Гита е била глас на фигурно пързаляне и други артистични спортове, но също така и на кърлинг и други.

Като цяло, има няколко имена на женски коментатори в Румъния, но повечето от тях са просто спортистки и не са имали никаква официална подготовка, за да станат коментатори.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През 20-ти век спортът се превърна в световно движение. Днес елитният спорт символизира способност и превъзходство, смята се, че той представлява групи и нации и се е превърнал в голям бизнес. В Европа обаче има и силно движение наречено „спорт за всички“, което привлича големи части от населението. Въпреки че традиционните спортове и игри, както и съвременният спорт са открития и области на мъжете, жените са получили бавен, но непрекъснат достъп до всички нива и форми на спорта. Въпреки това, в много области – от спортно участие до лидерство – все още съществуват различия между половете. Причините за продължаващото неравенство между половете в спорта са подобни на причините за половите йерархии в други области на обществото. През последните няколко десетилетия обаче, интеграцията на жените в спорта се увеличи. Надяваме се, че това развитие сигнализира за увеличаване на равенството между половете във всички области и нива на спорта.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013.
2. AITCHISON Cara, "Sport and Gender Identities-Masculinities, Femininities and Sexualities", Routledge, London, 2006.
3. KRANE Vikki, "Sex, Gender and Sexuality in Sports. Queer Inquiries", 2018.
4. HARGREAVES Jennifer, ANDERSON Eric, "Routledge Handbook of Sport, Gender and Sexuality", Routledge, 2014.
5. http://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b3-8972d8445325.0007.01/DOC_19
6. <https://rm.coe.int/sport-and-discrimination-in-europe-the-perspectives-of-young-european-/1680734be3>
7. <https://www.apa.org/pi/lgbt/resources/sexuality-definitions.pdf>
8. <https://theconversation.com/women-are-missing-in-sport-leadership-and-its-time-that-changed-69979>
9. <http://moneysmartathlete.com/2019/12/11/the-gender-pay-gap-in-sports/>
10. <https://www.ujmag.ro/drept/diverse/sport-si-rasism/rasfoire/>
11. <https://www.euronews.com/2019/11/09/racism-in-football-are-italy-s-ultras-the-problem-or-the-solution>
12. <https://www.independent.co.uk/sport/football/international/romania-punished-uefa-racist-behaviour-fans-nations-league-serbia-a8602671.html>
13. <https://www.digisport.ro/fotbal/echipa-nationala/josnicul-abuz-rasist-al-fanilor-romani-incidentul-de-pe-arena-nationala-a-facut-inconjurul-lumii-ce-scrie-presa-internationala-756086>

14. https://blitz.bg/sport/leka-atletika/paraolimpiytsite-sezirat-komisiyata-po-diskriminatsiya-zaradi-premiite_338998.html

15. https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2016/10/03/2837371_durjavata_shte_otdeli_oshte_100_hil_lv_za/

16. <https://www.dor.ro/goluri-mai-multe-glezne-mai-fine/?fbclid=IwAR1FMZaPRXgZ-mVVZEjwvCML3ICIAboeG6UUBaLw0EkHBWQmmShxyjf-3Zg>

17. <https://dariknews.bg/novini/sport/sumo-damata-anna-bez-diskriminaciq-v-sporta-373118>

18. <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2019-italy>

19. https://biathlon.bg/301_16-ta_pozitsiya_za_balgarskata_smesena_shtafeta.html

20. https://biathlon.bg/405_11-ta_pozitsiya_za_Balgariya_v_parvata.html

21. <https://www.vesti.bg/lyubopitno/valeriia-videva-i-aleksandyr-kostadinov-sa-novite-lica-na-nova-6100303>

22. https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%99%D0%BE%D0%B0%D0%BD%D0%B0_%D0%93%D0%BE%D1%87%D0%B5%D0%B2%D0%B0

23. https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%B0_%D0%98%D0%B-%D0%B8%D0%B5%D0%B2%D0%B0

24. https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%8F%D0%BD_%D0%9A%D1%80%D1%8A%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B2%D0%B0

25. https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0_%D0%AF%D1%80%D1%8A%D0%B-C%D0%BE%D0%B2%D0%B0

26. <https://tv.dir.bg/news.php?id=6364065>

27. <https://ladyzone.bg/laifstail/lica/lorina-ivanova-da-si-zhena-ne-oznachava-che-ne-mozhe-da-razbirash-ot-sport.html>

1. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, p. 11
2. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, p. 11
3. <https://rm.coe.int/sport-and-discrimination-in-europe-the-perspectives-of-young-european-/1680734be3>
4. <https://www.apa.org/pi/lgbt/resources/sexuality-definitions.pdf>
5. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, p.31
6. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, p.31
7. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, p.33
8. AITCHISON Cara, Sport and Gender Identities-Masculinities, Femininities and Sexualities, Routledge, London, 2006, pp. 2-3
9. KRANE Vikki, "Sex, Gender and Sexuality in Sports. Queer Inquiries", 2018, pp. 156-157
10. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, pp. 58-59
11. HARGREAVES Jennifer, ANDERSON Eric, "Routledge Handbook of Sport, Gender and Sexuality", Routledge, 2014, pp. 309-310
12. HARGREAVES Jennifer, ANDERSON Eric, "Routledge Handbook of Sport, Gender and Sexuality", Routledge, 2014, p. 311
13. HARGREAVES Jennifer, ANDERSON Eric, "Routledge Handbook of Sport, Gender and Sexuality", Routledge, 2014, p. 313
14. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, p. 59
15. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, pp. 21-22
16. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, pp. 70-71
17. APPLEBY Karen M., FOSTER Elaine, ROPER Emily A., "Gender Relations in Sport", Sense Publishers, 2013, pp. 70-71
18. <https://theconversation.com/women-are-missing-in-sport-leadership-and-its-time-that-changed-69979>
19. <http://moneysmartathlete.com/2019/12/11/the-gender-pay-gap-in-sports/>
20. <https://www.ujmag.ro/drept/diverse/sport-si-rasism/rasfoire/>
21. <https://www.ujmag.ro/drept/diverse/sport-si-rasism/rasfoire/>

22. <https://www.euronews.com/2019/11/09/racism-in-football-are-italy-s-ultras-the-problem-or-the-solution>
23. <https://www.independent.co.uk/sport/football/international/romania-punished-uefa-racist-behaviour-fans-nations-league-serbia-a8602671.html>
24. <https://www.digisport.ro/fotbal/echipa-nationala/josnicul-abuz-rasist-al-fanilor-romani-incidentul-de-pe-arena-nationala-a-facut-inconjurul-lumii-ce-scrie-presa-internationala-756086>
25. https://blitz.bg/sport/leka-atletika/paraolimpiysite-sezirat-komisiyata-po-diskriminatsiya-zaradi-premiite_338998.html
26. https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2016/10/03/2837371_durjavata_shte_otdeli_oshte_100_hil_lv_za/
27. <https://www.dor.ro/goluri-mai-multe-glezne-mai-fine/?fbclid=IwAR1FMZaPRXgZ-mVVZEjwvCML3ICIAboeG6UUBaLw0EkHBWQmmShxyjf-3Zg>
28. <https://dariknews.bg/novini/sport/sumo-damata-anna-bez-diskriminaciq-v-sporta-373118>
29. <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2019-italy>
30. file:///C:/Users/aur3/Downloads/20190374_mh0319026enn_pdf.pdf
31. https://biathlon.bg/301_16-ta_pozitsiya_za_balgarskata_smesena_shtafeta.html
32. https://biathlon.bg/405_11-ta_pozitsiya_za_Balgariya_v_parvata.html
33. <https://www.vesti.bg/lyubopitno/valeriia-videva-i-aleksandyr-kostadinov-sa-novite-lica-na-nova-6100303>
- 34.

ΟΤΚΑ3 ΟΤ ΟΤΓΟΒΟΡΗΟΤ

This report constitutes one of the deliverables of the Asociatia Se Poate - led "Sport and Dialogue Against Violence and Discrimination" project, co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union. The European Commission support for the production of this publication does not constitute endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

For any comment on this report, please contact:

Daniel Enachescu, president of Se Poate Association: enachescudan@yahoo.fr,
Marilena Veronica Ene, research coordinator, marilena-veronica-ene@gmail.com,
Adrian Calugaru, project coordinator, adrian.calugaru@gmail.com.

